

Alkotói támogatások

A városi tanács az idén Szeged felszabadulásának évfordulóján **másodízben adta át új formájú alkotói támogatását.** A pályázatra 32 kérelem érkezett, melyet a városi pártbizottság, a városi KISZ és a Művészeti Szövetségek helyi vezetőségének véleményezésével egyeztetettek.

A döntés alapján három fiatal művész részesült **pályakezdő alkotói támogatásban:** **Lucs Ilona** zongoraművész-tanár, **Tóth Magdolna** kerámikus-iparművész és **Vass Gábor** színművész.

Egyszeri alkotói támogatásban tizen részesültek: **Dér Endre** író, **Fülöp János**

író, **Katona Judit** költő, **Lódi Ferenc** költő, **Bárdi Sándor** magánénekes, **Szeles Zoltán** művészettörténész, **Sz. Simon István** és **Tandi Lajos** szakírók, **Vámossy Éva** magánénekes és **Veres Mihály** festőművész.

Az átadási ünnepségen — melyen részt vett **dr. Koncz János**, a megyei pártbizottság titkára és **Török József**, a városi pártbizottság első titkára — **Papp Gyula** tanácselnök méltatta Szeged művészeti életének fejlődését, az alkotók tevékenységét, a város és a kultúratisztviszletek munkásságának eredményes kapcsolatát.

Elektro '80

A Technoimpex Külkereskedelmi Vállalat szervezésében három magyar iparvállalat, a **Diósgyőri Gépgyár, a Csepel Művek Híradástechnikai Gépgyára,** valamint a **Pest vidéki Gépgyár** kiállít Moszkvában a jövő héten nyíló **Elektro '80 nemzetközi szakvásáron.** Immár hagyományosan azokat a korszerű technológiai sorokat és egyedi gépeket vonultatják fel ezen a nagyszabású bemutatón a hazai és a külföldi kiállítók, amelyek az elektronikai és elektrotechnikai gyártmányok egyre nagyobb tömegű termeléséhez szükségesek.

(MTI)

Jobb a békeség

Élnek közöttünk még olyan emberek is — bizonygatta egy mérges nyugdíjas —, akiknek nincs iyére a szocializmus építése. Nyitott kaput döngtetett. Természetes, hogy élnek. A másképpen ítéltetés, az egyéni nézőpont nagyon is emberi vonás. Még az azonos világnézetűek sem uniformizáltan gondolkodnak, hisz ugyanazt a jelenséget más-más oldalról közelíthetik meg. Hogyne lenne tehát különbség azok látásmódja között, akiknek valaha ég-föld különbség volt a társadalmi rangja, vagyis az osztályhelyzete. De nemcsak a nagytulajdonos gondolkodhat maradi módon, hanem olykor a volt szegényjános is. Tapasztalható, hogy néha még azok is nosztalgiával emlegetik a felszabadulás előtti napokat, akiket akkor nem hívtak senkinek, ma pedig biztos megélhető állampolgároknak.

szakkal, hanem türelemmel és meggyőzőséssel oldjuk föl az esetleges feszültségeket. Mi nem törekszünk a konfliktushefeszítésre, „erre semmiféle jelentős társadalmi tényező sem készlet bennünket, politikánkat sem kell kényeszerítenünk, a pártnak nincs ilyen szándéka”. De a fentebb említett „politikusi” nyilván nem olvasa végig az országgyűlési beszédeket. Kádár János ugyanis határozottan és félreérthetetlenül leszögezte: „... nekünk semmiféle belpolitikai okunk és szándékunk nincs a dolgok élezésére, de aki alapvető vívmányainkat támadja, annak csak egy régi magyar mondás szerint válaszolhatunk: amilyen az adjon isten, olyan a fogadj isten...”, mert vívmányainkat, amelyekért az egész nép megszerezte és megdolgozott, senkinek a világon nem engedjük bántani.”

A kiálnél rögtön „fölmegy a pumpa”, mihelyt megszólal egy-egy dühös ember, megfedkeznek valamiről: elszórtan még a legkonzolidáltabb vívmányok között is akadnak egyének, akik acsakorodnak a népi rendszerre, a párt. Legutóbb is szidalmazó levél érkezett hozzánk, Állítólagos Hegedűs Sándor hangja kimondottan elenséges: „Tegye az MSZMP és a propagandisztikába a saját szennyését... Jellezhető-e valaki bajokat egyáltalán? Éppen ideje, hogy a Párt és Ön is észretérjen, addig, míg nem késő... Húszfős brigádunk jót hahozott...”

Mit lehet az ilyeneknek válaszolni? Be kell őket kalkulálnunk, mint éretlenséget a szocialista társadalom építésébe. Ahol lehetőség van rá, leplezzük le ezt a típusot, de ne kezdjük el mondogatni és élesztgetni miattuk az osztályharcot.

Más a helyzet a mindig fanyalgó-búsongó-kesergő pesszimiztákkal. Velük érdemes és muszáj is polemizálnunk, még akkor is, ha ilyenkor fölerősödik a „politika keményedésének” szölama. Az lenne ideális, ha a társadalom pilléréit, a munkástömegek is magától értetődően mondanák a magukét nemcsak munkaügyi hanem ideológiai, társadalompolitikai kérdésekben is, s az ő egészséges véleményük szintén nyilvánosságot kaphat. Napilapjaink bizonyosan tág teret szentelnének az efféle széles körű eszmecsereinek. Nem ártana gyakrabban kimondani a marxizmus-leninizmus nevében ott, ahol valóban szükség van rá, hogy „a király meztelen”, vagyis ezt: neveléses a nép nevében rébuszokban, homályos, sőt olykor érthetetlen módon hajlongani.

A fentebb már említett tabu témákat kivéve, hadd mondja el a jószándékú, tisztességes ember azt is, hogy neki miért van rossz kedve akkor is, ha körülötte általános a derűlátás. És nem szabad címkéket ragasztanunk arra sem, aki alulmarad a vitában, mert holnap, vagy azután neki is igaza lehet. Az érvekben gazdag, elgondolkodtató véleményekre nagy szükségünk van, meg kell tehát becslőnünk őket.

F. Nagy István

A munkapadtól a vezérigazgatógig

A belső irányítás problémái

Mindig megborzongok, ha egy értekezleten azt hallom: „Csatlakozom az előttem szólóhoz!” Most mégis „csatlakozásra” kényszerültem... Azzal kezdem, hogy zömében — kisebb pontatlanságoktól eltekintve — egyetértek a leírtakkal.

Munkahelyemet, a **Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat szegedi üzemet**, aligha hiszem, hogy be kell mutatni a lap olvasóinak. Sokat írnak az olajiparról. Kevesen tudják viszont, hogy vállalatunk trószti vállalat, s hogy az Országos Kőolaj és Gázipari Trószta irányítási rendszerére a tervezés és szabályozás direkt közvetlen módon országos elemjei jellemzők, mivel igényeket kell kielégíteni. Ezen felül az is megállapítható, hogy működésére a piaci mechanizmus — előállított termékeire figyelemmel — kevésbé érezteti a hatását, ugyanis nincs belső konkurencia, versenyhelyzet. Ezek előrebocsátása után az NKfV belső irányítására jellemző sajátosságokról, problémákról szeretnék beszélni.

Alapállásban az önállóságot korlátozó tényezőként tekintünk, hogy a vállalat üzemei nem „jogi személyek”, nincs mérlegképzési kötelezettségük, önálló bank számlájuk. A jelenlegi körülmények között önelszámolású gazdálkodást folytatnak, decentralizált módon.

Ezek után a belső irányítás alapelveinek érvényesítéséről: **a terv szerinti irányításban az ügyvezető tervutasításos irányítási alapelvek a legfontosabbak.** A gazdasági szabályozók szerinti irányításban sok probléma van, szélsőségesen úgy is fogalmazhatnánk, ez az irányítási elem nem nagyon érvényesül nálunk. Kidalogzásra került ugyan a vállalat belső érdekeltiségi rendszerre, ez azonban több módszertani problémát tartalmaz és a leírtak sem funkcionálnak megfelelően a gyakorlatban. A legnagyobb probléma, hogy a kidolgozott rendszerben nincsenek olyan ösztönző elemek, amelyek közvetlen módon tennék érdekeltté az üzemi kollektívákat a nagyobb és hatékonyabb eredmények elérésében. Az alkalmazott jövedelem- és bérszabályozási formák szintén teljes mértékben egyértelmű utasításként írják elő az üzemi gazdálkodás lehetőségét.

A jövedelemszabályozás önállóságot korlátozó tényezői — a számított eredmény alapján mért eredményterv teljesítése vagy esetleges lemaradása közvetlen (főleg nem differenciált) módon

nem befolyásolja az üzemi kollektívák részeseését, a vállalati eredményből; — a részeseési alap képzésére, tervezésére, keretszerű lebontására a vállalati központ nem biztosít üzemi számára lehetőséget; — a fejlesztési alappal kapcsolatban még előirányzott keretszerű gazdálkodás sem történhet üzemi szinten.

A bérszabályozási önállóságot korlátozó tényezők:

— A vállalatra a relatív bértömeg-szabályozási forma érvényes, trószti korlátozással. Az üzemekre meghatározott bérszabályozási forma tulajdonképpen a központi bérszínvonal szabályozási formának felel meg a gyakorlatban; — a vállalati központ minden évben egységesen (üzemek között) meghatározza a bérfelvezetés mértékét és a bérszínvonaltervet. Előírja az alapterületi felhasználat bértömegét, színvonalát, a kiadás időpontját. Gyakran elosztási irányelveket is megszab.

A szervezeti-döntésjogi kérdések terén: — A kapcsolatok és hatáskörök nagy mértékben korlátozottak. A hatáskörök nagy része inkább munkáltatói jogok gyakorlására, továbbá operatív, műszaki, termelési tevékenység irányítására korlátozódik. Gazdálkodási, szervezési, fejlesztési kérdésekben a hatáskör erősen korlátozott.

A hiányosságokat összefoglalva megállapítható: **a jelenlegi üzemi szervezeti-működési feltétel, forma nem biztosítja a korszerű és hatékony irányítást**, mert a vállalaton belül az üzemi méretek, feladatok, működési feltételek lényegesen különböznek egymástól.

Korlátozza a termelőegységek irányítását, működését a vezetési hatáskörök bizonyos mértékig helytelen, elmosódó, s még mindig nem megfelelően stabilizálódott **megosztása a vállalat üzemei között.** Gyakran előfordul, hogy a termelőegységek vezetői nem kapják meg az erőforrások felletti rendelkezés jogát, bár ennek üzemszervezési és termelés-irányítási feltételei megvannak. Előfordul a másik véglet is, tudniillik az, hogy vállalati vezetők közvetlenül avatkoznak be termelés-szervezési és irányítási kérdésekbe, közvetlenül rendelkeznek a termelőegységek erőforrásaival. Jellemző a feladat-, hatás- és felelősségi körök átfedése.

Nem minden esetben biztosították a vállalaton belüli egységek gazdálkodásához szükséges kiegyensúlyozott **gazdasági feltételek.** Ez túlnyomó többségében vállalati

A Délmagyarország vitafóruma

ton belüli okokra vezethető vissza. Többek között arra, hogy nem kellően ismert, hogy az irányítás és a termelés számos tényezőcsoportját együttesen kell magasabb szintre emelni.

Visszatartja az érdekeltségi rendszer bátrabb fejlesztését az is, hogy a vállalat vezetői még mindig idegenkednek az indirekt irányítás fokozottabb alkalmazásától.

További probléma, hogy több hónappal (gyakran fél-évvél) az év megkezdése után határozzák meg az érdekeltség alappját képező szabályokat.

Az érdekeltségi rendszer működésével együttjáró kockázat túlzottan óvatos magatartást váltott ki a vállalat túlzott mértékű tartalékolására törekszik. (Újraelosztás — ösztönzés nélkül)

Miben látom a továbbfejlesztés irányát?

Korszerű szervezeti forma, döntésjogi rendszer kialakításában.

A vállalati-üzemi tervezés fejlesztése terén: — törekedni kell a korszerű optimalizálási módszerek alkalmazására; — érvényesíteni kell a rendszerszemléletet; — ésszerű munkamegosztásra és a koordinációs fejlesztésre kell törekedni a különböző szakirányítási funkciók között; tovább kell erősíteni a tervezési munka demokratizmusát.

A gazdasági szabályozásban biztosítani kell a vállalati, üzemi és egyéni érdekek összehangolását biztosító belső érdekeltségi rendszer kialakításának feltételeit. Olyan ösztönzést kell megvalósítani, mely a termelési tényezőkkel való hatékonyabb gazdálkodásra irányul. A belső érdekeltség biztosítása az üzemek rugalmasabb bér-gazdálkodását, a teljesítmények szerinti vállalaton belüli differenciált elosztást. Valósítsa meg a szabályozók egyes elemeinek az eddigieknél kötelezősebb, az üzemek számára nagyobb önállóságot biztosító működését. S fokozza az üzemek meglévő tartalékainak feltarását.

Sándor Lajos, munkaügyi és szociálpolitikai osztályvezető

Pannóniai jogásznapi

Keszthelyen tanácskoztak Ausztria, Jugoszlávia, és Magyarország jogászszövetségeinek, ügyvédi kamaráinak és bírói egyesületeinek képviselői. A Pannóniai jogásznapi néven megrendezett és szombaton véget ért konferencián a részt vevő országok belügyi, igazság-

ügyi, műszaki és igazságtörvényi orvosszakértői a közlekedési balesetek nyomozásával, felderítésével, a közlekedési szabálysértések elbírálásával foglalkoztak. Ismertették a műszaki, a bírósági orvosszakértői tapasztalatokat és gyakorlatot. (MTI)

Szakszervezeti kongresszusok

Közlekedés

A közúti, a vízi, a légi és a városi közlekedés több mint 200 000 szervezett dolgozóját képviselő 335 küldött és a meghívott vendégek részvételével szombaton megkezdte kétnapos munkáját a Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezetének XXX. kongresszusa. A tanácskozáson megjelent Kovács Antal, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, Gál László, a SZOT főtítkárhelyettese, valamint Pullai Árpád közlekedés- és postaügyi miniszter.

A szakszervezet központi vezetőségének írásos jelentését kiegészítő beszámolójában Moldován Gyula főtítkár hangsúlyozta: a közlekedéspolitikai koncepció végrehajtására hozott átfogó intézkedések nyomán az ágazat minden területe dinamikusan fejlődött.

Élelmiszeripar

Az Élelmiszeripari Dolgozók Szakszervezetének 45. kongresszusa megjelent Gáspár Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtítkára, Gyenes András, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, Trethon Ferenc munkaügyi miniszter és Vancsa Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter.

A kongresszust Dabronaki Gyula, az ÉDOSZ elnöke nyitotta meg, majd Balogh Károlyné, a szakszervezet főtítkára fűzött szóbeli kiegészítést a központi vezetőség irásos jelentéséhez. Ráműtött: az élelmiszeripar eleget tesz a lakossági ellátás és az export növekvő követelményeinek. A szakszervezet szükségesnek tartja, hogy a továbbiakban jobban hozzájáruljon a mezőgazdasági termelés és az élelmiszeripari feldolgozás fejlesztéséhez. Az ÉDOSZ ezért egyetért azzal, hogy egyes élelmiszeripari ágazatok korszerűsítésére fordítsanak figyelmet.

Egészségügy

Az egészségügyi minden területén jól segítette az elmúlt esztendőben a szakmai szakszervezet, az orvosok, a kórházi dolgozók és a gyógyszerészek tevékenységét.

— állapították meg az Orvos-egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének szombatán megkezdődött VIII. kongresszusán. Az egészségügyi terület mintegy 240 ezer szervezett dolgozóának képviselőiben 330 küldött vesz részt. A megnyitáson jelen volt Sári István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsának főtítkára, Jakab Sándor, a SZOT főtítkárhelyettese és dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter.

A kongresszust küldöttek — dr. Babics Antal elnöke megnyitja után — meghallgatták dr. Füzi István főtítkár szóbeli kiegészítését a központi vezetőség írásos beszámolójához. A főtítkár egyebek között szözl arról, hogy a három műszakban dolgozó ápolóknak, gondozóknak emberpróbáló fizikai megterhelése miatt indokoltnak tartják és javasolják, hogy a jövőben a fizikai dolgozókkal azonos, az eddigieit előnyösebb legyen besorolásuk, anyagi elismerésük. Ráműtött arra, hogy az orvosi etika területén van még javítandó, mint az a közvélemény is tanúsítja. A feladatokat között megemlítette a főtítkár, hogy a gép- és műszerelosztást jobban hozzá kell igazítani a helyi feladatokhoz. Mindhárom szakszervezeti kongresszuson a beszámoló után megkezdődött az érdekevit.